

5-6 Yaş Grubu Çocuklarda Anadil Kullanım Düzeyi ve İfade Becerisi

Mother Tongue Proficiency and Expression Skills in 5-6-Year-Old Children

Barış AYDIN*

ÖZ: Bu çalışmanın amacı, 5-6 yaş grubu okulöncesi eğitimi alan çocuklarda anadil kullanım düzeyini incelemektir. Çalışmada bütüncü olarak 2011-2012 öğretim yılında Ankara'da bir üniversitenin anaokuluna devam eden 25 mevcutlu bir sınıfa kayıtlı öğrencilerin anaokulu öğretmenlerince yöneltilen farklı sorulara verdikleri yanıtlar seçilmiştir. Devamsızlık ve benzeri nedenlerle her soruya her öğrencinin yanıt vermediği gözlemlendiğinden, çalışmada her soru, yanıt veren öğrenci sayısı üzerinden değerlendirilmiştir. Toplam 8 soruya verilen yanıtlar dil ve kavramlar düzeyinde incelenmiş, öğrencilerin kendilerine yöneltilen sorulara genelde kişisel yanıtlar verdikleri, yanıtlarını aile, çevre, okul ve televizyondan edindikleri bilgiler çerçevesinde yanıtladıkları gözlemlenmiştir. Yanıtlarda aynı yaş grubunda olmalarından kaynaklanan ortak kavramlar gözlemlendiği gibi, imgelem gücüne, yaratıcılığa, cinsiyete bağlı farklılıklara da rastlanmıştır.

Anahtar sözcükler: okulöncesi eğitimi, dil edinimi, ifade becerisi, anadil

ABSTRACT: The aim of this study is to determine the mother tongue proficiency in 5-6-year-old children in pre-school education. The corpus consists of the responses of pre-school students to different questions asked by their teachers (n=25) at a kindergarten in Ankara in the academic year 2011-2012. As some students were not in class and some did not answer the questions at the time of the inquiry, each question was evaluated in accordance with the number of students who responded the questions. Responses to 8 questions were examined within the frame of linguistic and conceptual knowledge. We observed that the students' answers to the questions were usually personal and based on the knowledge acquired from their families, environment, school and the television. It was found that the answers shared some common concepts stemming from the fact that the learners are in the same age group. Some differences were also remarked related to the learners' imaginative power, creativity, and gender.

Keywords: pre-school education, language acquisition, expression skills, mother tongue

1. GİRİŞ

Dil edinimi, anne karnında başlayan ve yaşam boyu süren bir süreç olarak (Berko Gleason, 1993, Collier, 1992) dilbilim ve psikoloji alanında birçok araştırmaya konu olmuştur. Henüz anne karnında, başta annesi olmak üzere, çevresindekileri dinlemeye başlayan bebek, anadilinin sesletimi, vurguları, ritmi gibi temel özelliklerini tanımaya başlamaktadır. İletişim becerilerinin temellerinin atıldığı bu süreçte bebeğin anadili ile ilgili ilk edinimleri gerçekleştirdiğini söylemek mümkündür. Bebek, doğum sonrası süreçte, ağladığında annesinin yanına gelmesi, onu emzirmesi gibi gözlemleriyle çevresini etkileyebildiğinin farkına varmakta ve bu becerisini gözlem ve taklitlerle ileriki aylarda daha ileri dilsel becerilere dönüştürmektedir. İlk haftalarda, çocukluk döneminde ve erinlik çağında değişim göstererek sürüp giden ses etkinliklerinin temel biçimi olan anlamsız ağlamalar ve çığlıklar (Stark, 1978, aktaran Moreau ve Richelle, 1981) bebeğin ilk iletişim denemeleri olarak düşünülebilir.

Anadilin edinimi sürecinde doğumla başlayan ilk yılların önemi yadsınamaz bir gerçekliktir. Bireyin “ilk yıllarında gelişen bir dil yetisi ile doğduğu” (Korkut, 2004, s. 23) düşünüldüğünde, bu ilk yılların önemi daha da belirgin olarak ortaya çıkmaktadır. Anadil ve anadilde iletişim becerileri, çocukta herhangi bir fiziksel ya da psikolojik sorun olmadığı durumlarda, ilk beş yılda büyük ölçüde edinilir ve geliştirilir. Yabancı dilin öğreniminden farklı olarak, dilin doğal ortamında edinilen anadil, bebeğin ilk dilsel üretimleri olan hece tekrarları (ba-ba, ma-ma, vb.) ile başlar. Korkut (2004, s. 23)'a göre bebek bu sürece aile üyelerinin konuşmalarını dinlediği ilk 18 ayın ardından erişir. Tekrarlanan hecelerin farklı dil ve kültürlerde

* Öğr. Gör. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara-Türkiye, e-posta: barisa@hacettepe.edu.tr

farklı gönderenlere karşılık gelmesinin nedeni bu göstergelere verilen tekrarlanan tepkilerin bir kültürden diğerine farklılık göstermesi ile açıklanabilir. Bu farklılığa örnek olarak, “mama” göstergesinin Türkçede (bebek dilinde) “yiyecek” gönderenine karşılık gelirken, Fransızcada (ma-ma(n)) “anne” gönderenine karşılık gelmesi verilebilir.

Yabancı dil öğreniminden “bilinçlilik” düzeyinde de farklılık gösteren anadilin edinimi süreci, yürümek ya da yemek yemek gibi doğal gelişim gösteren bir süreç olarak da tanımlanabilir. Bu süreç, dil öncesi (fr. prélinguistique) ve dilsel (fr. linguistique) dönem olarak temel iki düzlemde ele alınmaktadır.

Dil öncesi dönemde, daha ilk ayda, kendi anadilinin ritminde ve melodisinde bir özdevim kazanıncaya dek anlamsız, eklemlememiş sesler (fr. lallation) çıkarmaya devam eden bebek, yaklaşık 9 ay boyunca anadil için gerekli sesleri ayırt edebilme yetisi kazanmada ve geliştirmede önemli bir süreçten geçer. Çevresinin çıkardığı sesleri gözlemleyen ve kendi çıkardığı seslerde gelişme kaydeden bebek, eklemlememiş sesler (ünlüler) çıkardığı ilk ayların ardından, kendi gözlem ve deneyimleriyle hecelerın tekrarına dayalı bir iletişim çabasına girer. Bu süreçte ilk olarak bir ünsüz ve bir ünlüden oluşan (örn. 1 ünsüz (b) + 1 ünlü (a) = ba) basit sesler üreten bebek, hemen ardından bu kez bir ünlü ve bir ünsüzden oluşan sesler (örn. 1 ünlü (a) + 1 ünsüz (b) = ab) çıkarmaya (fr. babillage) başlar. Bu sürecin ardından bebek çevresi ile daha yoğun bir iletişim çabasına girer. Seslettiği hecelerle birlikte bakışlarıyla, gülümsemeleriyle, el işaretleriyle de çevresinin dikkatini çekmeye başlar.

On ikinci aydan itibaren dilsel döneme girmeye başlayan bebek, tek ve iki heceli sözcüklerle özellikle bir nesneyi göstermek gibi gereksinimlerini gidermeye başlar. On altı aylık oluncaya dek sözcük dağarcığı yavaş bir gelişme izler ve ortalama 30 sözcükten oluşur. Bu yavaş ilerleme, yirmi aydan sonra ilk basit cümlelerle birlikte, iki yaşın sonlarına doğru büyük bir sıçrama ile 250-300 sözcük düzeyine ulaşır. Önceleri basit cümlelerinde üçüncü tekil şahıs zamiri ya da kendi adını kullanan bebek, üç yaşına doğru tüm şahıs zamirlerini doğru kullanmaya başlar (Ewart-Chmielniski, 1955).

Üç yaşına gelmiş olan çocuk, artık 1000’e yakın bir sözcük dağarcığına sahiptir ve yavaş yavaş sözdizimsel olarak doğru cümleler kurmaya başlar. Çocuk, üç ile beş yaşları arasında temel dil edinimini gerçekleştirir. Araştırmalar, çocukların büyük çoğunluğuna okuma-yazma öğreniminde başarı şansı tanımak için altı buçuk yaşını geçmeleri gerektiğini göstermektedir (Leroy-Boussion, 1971). Günümüzde iletişim araçlarına erken yaşta ulaşan çocukların bu düzeye çok daha erken ulaştıkları çok sık tanık olunan bir durumdur.

Araştırmada, 5-6 yaş grubu okul öncesi çocukların anadilleri olan Türkçeyi kullanma düzeyleri ele alınarak, çocukların sözel ifadeleri dilsel ve kavramsal açıdan incelenmiştir.

2. YÖNTEM

Araştırmada çalışma grubu olarak 2011-2012 öğretim yılında Ankara’da bulunan bir üniversitenin anaokulunda okuyan bir grup çocuk seçilmiştir. Anaokulunun tüm sınıflarında olduğu gibi çalışma grubu olarak seçilen bu sınıfta da 5-6 yaş grubundaki çocuklara yönelik olarak yıl boyunca yürütülen ve her seferinde farklı bir izleğin (temanın) seçildiği çalışma bütüncü olarak belirlenmiştir. Anaokulu öğretmenlerince yürütülen bu çalışmada öğrencilere her ay farklı bir izlek çerçevesinde bir soru yöneltilmiş ve çocuğun söz konusu izlek ile ilgili ön bilgileri gözlemlenmiştir. Sorular anaokulu eğitimcilerince her çocuğu gruptan ayırarak yöneltilmiş; bu sayede diğer çocukların soruyu ve soruya verilen yanıtı duymasının önüne geçilmiştir. Çocukların verdiği yanıtlar düzeltilmeden, ağızlarından çıktığı şekliyle sınıf eğitimcileri tarafından not edilmiştir. Eğitim-öğretim yılı boyunca yürütülen bu çalışmada, her izleğe ait soru ve bu soruya verilen yanıtlar sınıf panosuna asılmış, öğretim yılı sonunda öğrenci çalışmaları ile birlikte velilere birer örneği verilmiştir.

Bu çalışma kapsamında sorulan sorular, çalışma grubu olarak seçilen sınıfta eğitim gören çocukların yanıtları üzerinden incelenmiştir. Çocukların verdikleri yanıtlardan yola çıkarak, 5-6 yaş grubu anaokulu öğrencilerinin anadilde ifade becerileri dilsel ve kavramsal düzeylerde ele alınmıştır. Bunu yaparken, her soruyu ayrı ayrı, yanıtlayan sayısına göre değerlendirilmiştir

2.1. Çalışma Grubu

2.1.1. Çalışma Grubunun Özellikleri

Araştırmada çalışma grubu olarak, 2011-2012 öğretim yılında Ankara'da bulunan bir üniversitenin belli bir sınıfında eğitim gören 5-6 yaş grubundaki 25 çocuk seçilmiş ve çalışmada bu çocuklar isimleri yerine numaralandırma yöntemiyle anılmıştır. Ancak, okula devamsızlıkları nedeniyle her çocuğun söz konusu sekiz sorunun tümüne yanıt vermediği görülmüştür. Çalışma grubunu oluşturan çocuklar, anaokulunun konumu nedeniyle üniversite personelinin (öğretim elemanı, memur) çocukları olduklarından belli bir eğitim düzeyine sahip ailelerden gelmektedirler.

Çalışma grubuna dâhil edilen çocuklar ve yanıtladıkları sorular incelendiğinde, 8 sorunun tümüne yanıt veren öğrenci sayısı 5 olarak gözlenmiştir. Soruların yanıtlanma oranı %44 ile %84 arasında değişiklik göstermektedir. Her sorunun her katılımcı tarafından yanıtlanmadığı gerçeğinden yola çıkarak, sorular birbirinden bağımsız olarak, katılımcı sayısına göre değerlendirilmiştir. Dolayısıyla her sorunun çalışma grubu arasında sayısal farklılıklar olacaktır.

2.2. Bütüncü

Bütüncüde yer alan ve öğrencilerin yanıtlamaları istenen sorular aşağıdaki gibidir:

1. Eğer renkler olmasaydı *ne* olurdu?
2. *Neden* evde yaşıyoruz?
3. Sağlıklı TV izlemek için *nelere* dikkat etmemiz gerekir?
4. Sen *hangi* hikâyenin kahramanı olmak isterdin? *Neden*?
5. Sence "çıplak gözle görmek" *ne* demektir?
6. Sence doğa *ne* demektir?
7. Sence köpekler kendilerini *nasıl* temizlerler?
8. Sence kuyruklu yıldızın *neden* kuyruğu vardır?

Bu araştırmada verilen hiçbir yanıtı araştırma dışında bırakmamak için her soruyu kendi içinde değerlendirme yolu seçilmiştir. Bu nedenle, her soruda farklı sayıda yanıt olacak ve değerlendirme, söz konusu sorunun katılımcı sayısı göz önünde bulundurularak yapılacaktır.

3. BULGULAR

Dil düzeyinde:

Birinci soruda öğrencilerin imgelem güçleri sorgulanmış ve renklerin olmaması durumunda neler olacağı (olabileceği) tartışılmaya çalışılmıştır. Bir şart cümlesi olarak kurulan soru cümlesinin yanıtlarında öğrencilerin geniş zamanın hikâyesinde yanıtlar vermesi genel bir beklentidir. Yanıtlar ele alındığında, 13 öğrencinin tamamının kurduğu cümlelerin yüklemine geniş zamanın hikâyesinde çekilmiş olduğu gözlemlenmiştir ("Her yer kapkara olurdu"; "Resim yapamazdık" vb.). Bu yaş grubu çocukların bu karmaşık yapıda yanıt verebilmiş olmaları dikkat çeken bir bulgu olmuştur. Morgenstern ve Parris (2013) de çocuklardaki ilk şart kipi biçimlerini inceledikleri çalışmalarında, çocukların bu tür yapıları 4 yaşından sonra yetişkinler kadar kullanabildiği bulgusuna ulaşmışlardır.

Öğrencilere yöneltilen ikinci soruda neden evde yaşadıklarını söylemeleri istenmiştir. Soruyu yanıtlayan on iki öğrenciden dokuzu yanıtında fiilimsi (-mak için, -sın diye) kullanırken, bir öğrenci (ö7) de neden/sonuç ilişkisi kuran bir cümleyle yanıt vermiştir. Öğrencilerden bir diğeri ise yanıtını bir açıklama cümlesiyle oluşturmuştur. Yine bir öğrencinin sebep bildiren “diye” edatını kullandığı gerekçelendirme yapabildikleri gözlenmiştir. Elde edilen veriler ışığında “neden evde yaşıyoruz?” türünde bir soruya, 5-6 yaş okulöncesi öğrencilerinin ağırlıklı olarak fiilimsi kullanarak yanıt verdiklerini söylenebilir.

Üçüncü olarak “sağlıklı TV izlemek için nelere dikkat etmemiz gerekir?” sorusunun yöneltildiği öğrenciler, gündelik yaşam bilgilerinden yola çıkarak farklı yanıtlar vermişlerdir. Soru kökünde örtülü olarak “biz” öznesi dikkat çekerken, 13 öğrenciden sadece 3’ünün “biz” öznesiyle yanıt vermiş olması ilgi çekici bir bulgu olmuştur. Yanıtlardan 11’i “gerekmek” fiili ile birlikte fiilimsi kullanımı şeklinde (TV izlerken yemek yememek gerekir) gerçekleşmiştir. Sadece 1 yanıtta (ö1) “dikkat etmek” fiili ve fiilimsi kullanılırken (televizyona çarpmamaya dikkat etmeliyiz), yine 13 öğrenciden sadece 1’i (ö12) televizyon izlemenin zararlarından söz eden bir açıklama cümlesi kurmuştur. Soru kökündeki “dikkat etmek” fiiline bağlı kalarak yanıt veren bir tek öğrenci olması ve on iki öğrencinin yine fiilimsi kullanarak yanıt vermiş olması çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin dil gelişimlerini göstermesi açısından kayda değer bir bulgu olmuştur.

Öğrencilere yöneltilen “sen hangi hikâyenin kahramanı olmak isterdin, neden?” sorusu, kendi içinde iki yanıt isteyen bir yapıya sahiptir. Yanıtların tümünde öğrenciler hikâye adı yerine, doğrudan kahramanın adını vermişlerdir. Bu yanıtlar belki de sorunun yanlış sorulduğunun bir göstergesi olabilir. Bu soruya “Ali Baba ve Kırk Haramiler’in kahramanı olmak isterdim” diye bir yanıt vermek anlamsız olacağından öğrenciler doğrudan kahraman adı vermeyi uygun bulmuşlardır. Yanıtlarda geniş zamanın hikâyesi kullanımı 3 yanıtta gözlenmiş, geri kalan 10 yanıtta doğrudan kahraman adı ve gerekçesi belirtilmiştir. 13 yanıtın 8’inde neden bildiren “çünkü” bağlacı (bir tanesi ö1 tarafından cümlenin sonunda) kullanıldığı gözlenirken, 2 yanıtta da amaç bildiren “için” bağlacı dikkat çekmiştir. Yani 8 öğrenci soru kökündeki “neden” soru zarfına bağlı kalarak kahraman olmasının nedenini açıklarken, 2 öğrenci o kahramanın kişiliğinde bir amaç hedeflemiştir. Bu iki yanıt, söz konusu öğrencilerin kendilerini kahramanla özdeşleştirdiğini ve kendilerini hikâyenin içinde hissettiklerini de gösteren bir bulgu olmuştur.

Beşinci soruda “çıplak gözle görmek” deyiminin anlamını açıklamaları istenen öğrenciler soyut kavramları açıklayabilmek için erken bir bilişsel gelişim düzeyinde olduklarından, bu soruya verilen 21 yanıtta sadece 2 tanesi (ö6 ve ö11) bu deyim doğru açıklar nitelikte olmuştur. Nitekim “deyimler soyut kavramları ifade ettiğinden öğrencilerin bilişsel gelişim dönemlerine uygun olarak beşinci sınıftan itibaren öğretilmeleri gerekir” (Charles, 2000, aktaran Bayraktar ve Yaşar, 2005) bilgisine dayanmaktadır.

Bir tanım sorusu olan altıncı soruda öğrencilere “sence doğa ne demektir?” sorusu yöneltiştir. 12 öğrencinin yanıt verdiği bu soruda “doğa” kavramını bir tanım cümlesiyle açıklayan öğrenci sayısı 10 olmuştur. Tanım cümlesi kurmayan bir öğrenci (ö3), “Ormanlarda hayvanlar yaşar. Oraya insanlar da girer” yanıtı, diğer bir öğrenci (ö17) ise “deniz var” yanıtı vermiştir. Yanıtlardan elde edilen bir başka bulgu da, soru kökünde kullanılan “ne demektir?” sorusunun yanıtlarda sadece bir öğrencide (ö5) “demek” sözcüğüyle karşılık bulduğudur. Bu yanıtta da “dır” bildirme ekinin kullanılmadığı gözlenmiştir. 9 yanıtta “demektir” eksilti olarak verilmiş, örneğin “ö1” yanıtında “her yer [demektir], ormanlar, hayvanlar [demektir]” ifadelerini kullanmıştır.

Yedinci soruda “sence köpekler kendilerini nasıl temizlerler?” sorusunun yöneltildiği 13 öğrencinin tamamı bu soruya betimleme ile yanıt vermiştir. 2 öğrencinin (ö3 ve ö6) yüklemsiz cümle (yalayarak, kuyruklarıyla) ile yanıt verdiği soruya 1 öğrenci soru kökündeki “temizlemek”

fiilinin dışında başka bir fiille (banyo yapmak) yanıt vermiştir. 5 yanıtta “-erek” zarf fiil eki kullanıldığı saptanmıştır.

Öğrenciler kendilerine yöneltilen sekizinci soruda kendilerince neden kuyruklu yıldızın kuyruğu olduğunu kanıtlamaya çalışmışlardır. 13 öğrenciden 10’u gerekçelendirme cümlesi kurarken 2 öğrenci (ö6 ve ö17) açıklama cümlesiyle yanıt verme yoluna gitmiştir. Öğrencilerden 2’si (ö1, ö7 ve ö17) soruya fiilimsiyle, 1 öğrenci (ö 15) de devrik edat cümlesi ile sebep bildiren yanıtlar vermiştir. 7 öğrenci ise yanıtlarında fiilimsi ile kurulmuş amaç bildiren cümle kullanmıştır. Bu yanıtlardan birinde (ö11) hem fiilimsi hem de “çünkü” kullanımı dikkat çekmiştir.

Sebeb cümlesi gerektiren bu soruya sadece 3 öğrencinin sebep cümlesi ile yanıt vermiş olması bu yaş grubu çocuklarının dil edinim süreci ile ilgili önemli bir bulgu olmuştur. Bu soru aynı zamanda bilimsel bir bilgi gerektirdiğinden, 1 öğrencinin (ö14) “sanırım” diyerek cümlesini tamamlaması dilsel ve bilişsel düzey arasındaki ilişkiye iyi bir örnek teşkil etmiştir.

Kavramlar düzeyinde:

Renkler birer uyaran olarak çocukların çevresini tanınmasında büyük öneme sahiptir ve “erken matematik kavramları arasında yer alır” (Üstün ve Akman 2003, s. 139). Çocuklar renkler aracılığı ile benzerlikleri, farklılıkları algırlar ve ifade ederler. Renklerin olmadığı bir dünyada benzerlikleri ya da farklılıkları ifadede güçlük yaşayacaklarını düşünebilirler. Renkler, çocukların dünyasında iki elbiseyi birbirinden ayırt etmekte ve bunu ifade etmekte önemlidir. Annesinin hangi elbiseyi giymek istediği sorusunu yönelttiği bir kız çocuğu, “bisiklet yakalı olan” demek yerine “pembe elbise” yanıtını verecektir. Okul öncesi eğitim kurumlarında renklerin kullanıldığı etkinlikler öğrencilerin dikkatini çekmekte ve öğrenciler bu çalışmalardan büyük zevk almaktadırlar. Bu dönemde çocuklar, farklı renklerdeki boyama kalemlerinden, etkinliklerde kullanılan rengârenk simlerden yararlanan etkinlikleri eve de taşımak istemekte, seçtiği okul malzemelerini (defter, kalem, silgi vb.) en canlı renklerden seçmektedirler.

Araştırma grubunu oluşturan öğrencilere yöneltilen “Eğer renkler olmasaydı ne olurdu?” sorusu, öğrencilerin çevrelerini algılamada ve ifade etmede en çok yararlandıkları en önemli uyarıcılardan birinin yokluğu durumunu sorgulamak anlamına geldiğinden bu soruya verecekleri yanıtlar büyük önem taşımaktadır. “Eğer renkler olmasaydı ne olurdu?” sorusuna toplam 13 (8 erkek, 5 kız) öğrenci yanıt vermiştir. Öğrencilerin yanıtlarında kullandıkları ifadeler yedi başlık altında değerlendirilmiştir. Bu başlıklar altında toplanan yanıtlara ilişkin sayısal veriler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: “Eğer renkler olmasaydı ne olurdu?” sorusuna verilen yanıtların başlıklara göre dağılımı

Soru 1 <i>Katılımcı: 13 8E-5K</i>	Yoksunluk		Çirkinlik	Kötülük	Yokluk	Duygu	Çözümeye yönelik yanıt
	Resim, faaliyet, yazı	Karanlık, görememe	Kıyafetler	Dünya	Renk	Üzüntü, ağlama	“boyardık”
Eğer renkler olmasaydı ne olurdu?	9	5	2	2	4	3	2
Oran %	33,33	18,51	7,40	7,40	14,81	11,11	7,40
Kız %	25	20	100	50	100	-	-
Erkek %	75	80	-	50	-	100	100

“Eğer renkler olmasaydı ne olurdu?” sorusuna toplam 13 (8 erkek, 5 kız) öğrenci yanıt vermiştir. Yedi başlık altında değerlendirilen öğrenci yanıtlarında ağırlıklı olarak (%33,33) resim, yazı ve okul faaliyetlerinde yaşayacakları sorunlardan söz edilmiştir.

Öğrencilere yöneltilen bir diğer soru da “Neden evde yaşıyoruz?” sorusu olmuştur. Bu soruya toplam 12 öğrenci (8 erkek, 4 kız) yanıt vermiştir. Yanıtlar Tablo 2’de görüleceği üzere 9 başlık altında toplanmıştır.

Tablo 2: “Neden evde yaşıyoruz?” sorusuna verilen yanıtların başlıklara göre dağılımı

Soru 2 Katılımcı: 12 8E-4K	Rahatsızlık, tehlike					Gereksinim			
	Üşüme (soğuk)	Dışarıda kalma	Hasta olmamak	Dışarıda kalma/köpek	Güneş (sıcak)	Oynamak	Tuvalet	Yemek	Yiyecek- içecek saklamak
Neden evde yaşıyoruz?	4	2	3	1	1	1	1	1	1
Oran %	26,66	13,33	20	6,66	6,66	6,66	6,66	6,66	6,66
Kız %	25	50	66,66	-	-	-	-	100	-
Erkek %	75	50	33,33	100	100	100	100	-	100

Tablo 2’de de görüldüğü gibi “Soğuktan korunma” başlığı “Neden evde yaşıyoruz?” sorusuna verilen yanıtlar arasında %26,66’lık bir oranla öne çıkmaktadır. Bu başlık altında toplanan yanıtların %75’i erkek öğrencilerden gelmiş, kız öğrencilerin yanıtlarının oranı %25’te kalmıştır. Bu sonuç, araştırmaya katılan öğrenciler arasında erkeklerin, kızlara oranla, ev olgusunu daha çok soğuktan koruma özelliği ile ele aldıklarını göstermiştir. Bu başlığı %20’lik bir oranla izleyen “Hasta olmamak” başlığında ise kız öğrencilerin %66,66’lık bir oranla erkeklerin önüne geçtiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre kız öğrencilerin erkeklere oranla hasta olmaktan daha fazla çekindiği ve evi bu koruyucu özelliği ile değerlendirdikleri söylenebilir. Ancak, bu soruda katılımcı sayısının az olması nedeniyle elde edilen veriler genelleme yapmaya uygun görülmemektedir.

Öğrencilere yöneltilen “Sağlıklı televizyon izlemek için nelere dikkat etmemiz gerekir?” sorusuna verilen yanıtlar da yine dokuz başlık altında toplanmış ve bu yanıtların dağılımları Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3: “Sağlıklı TV izlemek için nelere dikkat etmemiz gerekir?” sorusuna verilen yanıtların başlıklara göre dağılımı

Soru 3 Katılımcı: 19 9E-10K	Konum	Temas	Sağlık	Konum + Sağlık	Sıklık	Kullanım	Oturma Biçimi	Yemek	Kullanım+Sağlık
Sağlıklı TV izlemek için nelere dikkat etmemiz gerekir?	8	2	2	2	1	1	1	1	1
Oran %	42,10	10,52	10,52	10,52	5,26	5,26	5,26	5,26	5,26
Kız %	62,5	-	100	50	-	100	-	100	-
Erkek %	37,5	100	-	50	100	-	100	-	100

Tablo 3’te de gösterildiği gibi yanıtların dağılımı dokuz başlık altında toplanmış ve öne çıkan yanıtlar televizyon izlerken konumlanış üzerinde yoğunlaşmıştır. “Konum” başlığı altında toplanan bu yanıtlar (%42,10) yine konum ile ve sağlığı birleştiren yanıtlarla (%10,52) daha da belirgin olarak öne çıkmıştır. Bu da öğrencilerin televizyon izleme alışkanlığı kazanırken televizyon karşısındaki konumlanışları ile ilgili ailelerinden sıklıkla uyarı aldıklarını ve bunu bir alışkanlık haline getirdiklerini göstermektedir.

“Sen hangi hikâyenin kahramanı olmak isterdin? Neden?” sorusuna verilen yanıtlar beş temel başlık altında toplanmış, sayısal veriler Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4: “Sen hangi hikâyenin kahramanı olmak isterdin, neden?” sorusuna verilen yanıtların başlıklara göre dağılımı

Soru 4 Katılımcı: 13 8E-5K	Sevgi	Tatlı/güzel	Yaşadığı yer	Amaç	İlk olma
Sen hangi hikâyenin kahramanı olmak isterdin? Neden?	6	2	1	1	1
Oran %	54,54	18,18	9,09	9,09	9,09
Kız %	33,33	50	-	-	-
Erkek %	66,66	50	100	100	100

Bu yanıtlardan öne çıkan başlık “sevgi” başlığı (%54,54) olmuştur. Yani öğrenciler yanıtlarında söz konusu kahramanı sevdikleri için onun yerinde olmak istediklerini belirtmişlerdir. Bu başlık altında toplanan yanıtlarda erkek öğrencilerin önde olduğu (%66,66) gözlemlenmiştir.

Öğrencilere yöneltilen beşinci soruda “çıplak gözle görmek” deyimini tanımlamaları istenmiştir. Bu soruya toplam 21 öğrenci (10 erkek, 11 kız) yanıt vermiş ve yanıtlar 8 başlık altında sınıflandırılmıştır. Sayısal veriler Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5: “Sence “çıplak gözle görmek” ne demektir?” sorusuna verilen yanıtların başlıklara göre dağılımı

Soru 5 Katılımcı: 21 10E-11K	Olumsuzluk					Bir araçla bakmak	Tavsiye	Gerçek Yanıt
	Körlük	Birini ya da bir şeyi görememek	İyi görememek	TV-Göz sağlığı	Herkesi Çıplak görmek + Ayıp			
Sence “çıplak gözle görmek” ne demektir?	6	3	2	1	4	2	1	2
Oran %	28,57	14,28	9,52	4,76	19,04	9,52	4,76	9,52
Kız %	50	33,33	100	-	50	50	100	50
Erkek %	50	66,66	-	100	50	50	-	50

Yanıtların %28,57’si “körlük” başlığı altında toplanan yanıtlardan oluşmuştur. Bu yanıtlarda kız ve erkek öğrenciler arasında eşitlik gözlenmiştir. Dilsel gelişim düzeylerine en iyi örnek olarak “herkesi çıplak görmek” başlığı altında toplanan yanıtlar %19,04 ile ikinci sırada yer almış ve bu yanıtlarda da kız ve erkek öğrencilerin oranının eşit olduğu gözlemlenmiştir.

Altıncı soruda ise öğrencilere “sence doğa ne demektir?” sorusu yöneltilmiş ve yanıtlar 10 başlık altında toplanmıştır (Tablo 6).

Tablo 6: “Sence doğa ne demektir?” sorusuna verilen yanıtların başlıklara göre dağılımı

Soru 6 Katılımcı: 12 8E-4K	Canlı					Cansız				
	Hayvan	İnsanlar	Orman	Çiçek	Canlı	Su, Akarsu, Deniz	Hava	Yer	Kayalar	Dünya
Sence doğa ne demektir	6	4	3	2	1	4	3	3	1	1
Oran %	21,42	14,28	10,71	7,14	3,57	14,28	10,71	10,71	3,57	3,57
Kız %	33,33	50	-	50	-	50	66,66	-	100	-
Erkek %	66,66	50	100	50	100	50	33,33	100	-	100

Öğrencilerin verdikleri yanıtlarda hayvanlar, hayvanların yaşadığı yerler gibi yanıtlar (%21,47) birinci sırada yer almıştır. Yanıtlarda ikinci sırada yer alan kavramlar “insan”, “su, akarsu, deniz” başlıkları altında topladığımız kavramlar olmuştur.

Öğrencilerin çevre kavramını nasıl algıladıklarını Loughland, Reid, Walker ve Petocz (2002, 2003) altı maddede toplamıştır. Bu altı algı “yer”; “canlıları barındırır”; “canlıları ve insanları barındırır”; “insan içindir”; “insanlar çevrenin bir parçasıdır ve çevreye karşı sorumludurlar”; “çevre ve insan birbirleri ile ilişkilidir, birbirlerini etkilerler” olarak sıralanmıştır (Taşkın ve Şahin, 2008). Elde ettiğimiz bulguların bu çalışma ile paralelliği dikkat çekici olmuştur.

Yedinci soruda öğrencilere “sence köpekler kendilerini nasıl temizlerler?” sorusu yöneltilmiş ve yanıtlar 6 başlık altında toplanmıştır (Tablo 7).

Tablo 7: “Sence köpekler kendilerini nasıl temizlerler?” sorusuna verilen yanıtların başlıklara göre dağılımı

Soru 7 Katılımcı: 13 7E-6K	Kendileri					Başkası
	Mekan		Araç			Sahibi
	Banyo	Deniz	Pati (ayak)	Yalayarak	Kuyruklarıyla	
Sence köpekler kendilerini nasıl temizlerler?	2	1	4	3	1	2
Oran %	15,38	7,69	30,76	23,07	7,69	15,38
Kız %	50	100	50	66,66	100	-
Erkek %	50	-	50	33,33	-	100

Yanıtlarda birinci sırayı yıkanma aracı olarak “pati” ya da “ayak” (%30,76) almış, bu yanıtları köpeğin bir eylemi olarak “yalayarak” (23,07) yanıtları izlemiştir.

Öğrencilere yöneltilen sekizinci soruda kuyruklu yıldızın neden kuyruğu olduğu sorusuna yanıt alınmaya çalışılmış ve bu soruya yanıt veren 13 öğrenciden (8 erkek, 5 kız) gelen yanıtlar beş başlık altında toplanmıştır (Tablo 8).

Tablo 8: “Sence kuyruklu yıldızın neden kuyruğu vardır?” sorusuna verilen yanıtların başlıklara göre dağılımı

Soru 8 Katılımcı: 13 (8E-5K)	İşlev (uçmak, kaymak, ıştırmak)	Benzetme	Oluşum	Adı nedeniyle	“Görmedim”
Sence kuyruklu yıldızın neden kuyruğu vardır?	8	2	1	1	1
Oran %	61,53	15,38	7,69	7,69	7,69
Kız %	37,5	50	100	-	-
Erkek %	62,5	50	-	100	100

Yanıtlarında kuyruğun bir işlevi olduğuna vurgu yapan yanıtlar diğer başlıklar arasında %61,53 ile birinci sırada yer almıştır. Bu da öğrencilerin işlevi olmayan bir şeyin olmaması gerekir düşüncesinde olduklarını gösteren bir sonuç olarak değerlendirilebilir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

İnsanın dil yetisi genel bir çizgide seyredip gelişse de, özellikle okul öncesi çocuklarda kişisel özellikler ve çevrenin etkisiyle farklılıklar gözlemlenir. 5-6 yaş grubunun dil yetisinin incelendiği bu çalışmada da, yanıtlar arasındaki benzerliklerin yanı sıra birçok farklılık ortaya çıkmıştır.

İçerik ve yönlendirme açısından soruların yapısı önem taşımaktadır. Bütüncede yer alan 8 soruda farklı soru zarfları yer almaktadır: 4 soruda “ne” (olurdu? s1; nelere? s3; demektir?, s5, s6); 3 soruda “neden” (s2, s4, s8); 1 soruda “nasıl” (s7), 1 soruda “hangi” (s4) soru zarfı kullanılmıştır. “Ne” soruları ile çocuklardan tanımlama-betimleme yapmaları, “neden” soruları ile gerekçelendirme yapmaları, “nasıl” sorusu ile betimleme yapmaları ve “hangi” sorusu ile seçme-bulma işlemlerini yapıp dile getirmeleri istenmiştir. Kavramsal açıdan ele alındığında, sorulan sorularda çeşitliliğe de önem verilmiştir: Sorulardan 5’i *gündelik yaşama* ilişkindir (renkler, ev, televizyon, doğa, köpekler); 1 soru *imgesel dünya* ile ilintili (hikaye kahramanı) olup, 2 soru *bilgi* içermekte (ne demektir?: doğa, çıplak gözle görmek, kuyruklu yıldızın neden kuyruğu vardır?), diğer 2’si ise deyim içerdiğinden *dilsel* ağırlıklıdır (çıplak gözle görmek, kuyruklu yıldız). Bu açıdan bakıldığında, soruların dilsel ve kavramsal içerikleri, 5-6 yaş grubunun dilsel ve kavramsal düzeylerini ve ifade becerilerini ölçmek için uygun ve yeterlidir.

Bütüncede yer alan yanıtlardan elde edilen ve vurgulanması gereken sonuçlar şunlardır:

1. soruya (“Eğer renkler olmasaydı *ne* olurdu?”) verilen yanıtlardan çözüm öneren 2 tanesi (%7,40) hariç (“boyardık”), tamamına yakını (%92,59) olumsuzluk içermektedir “yoksunluk” (%51,85), “yokluk” (%14,81), “kötülük” (%14,81), “üzüntü” (%11,11). Bu sonuç “renk” kavramının çocukların dünyasında kapladığı yerin önemini göstermektedir. Kız-erkek öğrenci arasındaki benzerlik ve farklılıklara gelince, duygusal ifade (“üzülürdük, ağlardık”) kullananların ve çözüme yönelik (“boyardık”, “bilgisayardan boyama çıkartıp onu boyardık”) yanıt verenlerin tamamı erkek; buna karşılık kıyafetlerden söz edenlerin tamamı kız öğrencidir. Renksiz “dünya” ifadesi içeren yanıtlarda ise kız ve erkek öğrencilerde eşit bir oran söz konusudur.

“Neden evde yaşıyoruz?” şeklindeki 2. soruya verilen yanıtların %73,31’i “üşümek için”, “dışarıda köpekler bizi yer” gibi rahatsızlık ve tehlike içeriklidir; yanıtların %26,64’ü ise gereksinim içermektedir: örneğin, “evde tuvalet olduğu için”, “yemek yemek için”. İncelenen tüm yanıtlarda “ev” kavramının çocuklar için olumlu, koruyucu ve yaşamsal önemi ortaya çıkmaktadır. Verdikleri yanıtlarda çocukların tamamı dışarıyı/içerisi karşıtlığı kurmuş, içerisininin (ev) koruyucu olduğunu, dışarısının ise tehlike ve yoksunluk içerdiğini ifade etmiştir. Diğer

yandan fiziksel sorun olarak köpek tehlikesinden, yakıcı güneşten, gereksinim olarak oyun oynamaktan, tuvaletten ve yiyecek-içecek saklamaktan söz edenlerin tamamı erkek öğrenci olup, (evde) yemek yendiğinden söz edenlerin tamamı kız öğrencidir. Dışarıda kalma tehlikesi (“dışarıda kalmamak için”) konusunda ise kız ve erkek öğrenciler arasında eşitlik söz konusudur.

Çocukların ev yaşamları arasında farklılıklar olacağı düşünülürse, 3. soruya (“Sağlıklı TV izlemek için *nelere* dikkat etmemiz gerekir?”) verilen yanıtlarda büyük bir çeşitlilik gözlenmiş olması olağandır. Dokuz başlık altında toplanan yanıtların büyük çoğunluğu televizyon ile arada bırakılması gereken mesafeden (“yakından izlememek gerekir”) ve sağlıktan (“yakından izlersek doktora gitmek zorunda kalırız”) söz etmektedir. Bunun yanı sıra bazı çocukları kendi evlerini düşünerek yanıt verdikleri gözlenmiştir (“pencerenin önüne oturup oradan izlemek gerekir”). Yanıtlarda genel olarak yakın/uzak ilişkisi kurulmuştur. Ancak konum ve sağlıkla ilgili yanıtlardan çoğu kız öğrencilerden gelmiştir (konum: %62,5 kız, %37,5 erkek; sağlık %21,05 kız, %5,26 erkek). Yanıtlarda yalnızca kızların yer aldığı kavramlar kullanım ve yemek yemekle ilgili olanlar; yalnızca erkeklerin yer aldığı kavramlar ise temas (“televizyona çarpmamaya dikkat etmeliyiz”), sıklık (“televizyonu az izlemek gerekir”) ve oturma biçimi (“düz oturarak”, “koltuğa oturarak”) olmuştur.

İki soru içeren “Sen *hangi* hikâyenin kahramanı olmak isterdin? *Neden?*” sorusuna verilen yanıtların ilk kısmında farklı kahramanlar yer almıştır. “Neden?” sorusuna verilen yanıtlardan yarısı “seviyorum” olmuş, ancak bu duygusal yanıtların %66,66’sı erkek öğrencilerden, %33,33’ü ise kız öğrencilerden gelmiştir. İki cinsin eşit oranda verdiği yanıt ise “çünkü güzel/tatlı” olmuştur. Hikâye kahramanının yaşadığı yeri (“denizde yaşıyor çünkü”) ve kendi amacını (“Kırmızı Başlıklı Kız’ı kurtarmak için”) dile getirenlerin tamamı ise erkek öğrencilerdir.

İmgesel bir deyim içeren 5. soruya (“Sence “çıplak gözle görmek” *ne* demektir?”) verilen yanıtların %52,37’si olumsuzluk içeren “görmemek” ile, %19,04’ü ise “çıplaklık” (kız-erkek oran eşitliği) ile ilişkilendirilmiş, doğru yanıt ise kız-erkek öğrenci oranı eşitliğiyle %9,52’de kalmıştır. Bu sonuç, 5-6 yaş çocukları için deyim kullanımının henüz erken olduğu gerçeğini doğrulamaktadır.

6. soru (“Sence doğa *ne* demektir?”), ev kavramı gibi, her çocuğun kendi çevresi ve yaşantısıyla ilgili yanıtlar içermektedir. Yanıtlarda canlı/cansız karşıtlığı dikkat çekmiştir. Yanıtların %57,14’ü doğa kavramını “canlı” (orman, hayvan, insan, çiçek) ile ilişkilendirmiş, %42,85’i ise yalnızca “cansız” (su, deniz, akarsu, hava, kaya, yer) kavramına göndermede bulunmuştur. Erkekler kızların iki katı oranda hayvanlardan, kızlar erkeklerin iki katı oranda havadan söz etmiştir. Buna karşılık “orman, canlı, dünya, yer” sözcüklerini kullananların tamamı erkektir, “kaya” sözcüğünü ise sadece 1 kız öğrenci kullanmıştır. “Su, insanlar, çiçekler” sözcüklerini kullanan kız ve erkek öğrenci oranı arasında ise eşitlik söz konusudur.

“Sence köpekler kendilerini *nasıl* temizlerler?” şeklindeki 7. soruya verilen yanıtlardan %84,61’i kendileri, %15,38’i ise başkası (“sahibi”) şeklindedir. Burada kendisi/başkası (temizlenir/temizler) şeklinde bir karşıtlık söz konusudur. Başkasından söz edenlerin tamamı erkek öğrenciler, “deniz(e) giderek”, kuyruk(larıyla)” sözcüklerini kullananların tamamı kız öğrencidir. “Pati/ayak” ve “banyo” sözcük kullanımında ise kız ve erkek öğrenciler arasında eşit bir oran ortaya çıkmıştır.

8. ve son soru (“Sence kuyruklu yıldızın *neden* kuyruğu vardır?”) yine bir deyim içermekte olup bilgi sorusudur. Öğrencilerin büyük çoğunluğu kuyruğu gerçek anlamda (köpeğin, kuşun kuyruğu) algılamıştır. Yanıtların %61,53’ü (bu oranın %62,5’i erkek, %37,5’i kız olmak üzere) kuyruğa bir işlev yüklemiştir: uçmak, kaymak, ısıtmak için.

Sonuç olarak, incelenen bütüncü 5-6 yaş grubu çocuklarının dil gelişimini, ifade gücünü, imgelem dünyasını, yaratıcılığını ölçmek açısından kayda değer bulgular sağlamıştır.

Yanıtlardan anlaşıldığı üzere, henüz okuma-yazma becerisini kazanmamış olan bu yaş grubundaki çocuklar genel olarak sorulara kişisel yanıtlar vermiş, ailede, çevrelerinde, televizyonda, masalarda ve anaokulunda edindikleri bilgi ve duygulardan yola çıkarak kendilerini ifade etmişlerdir. İncelenen yanıtlardan oluşturulan tablolarda görüldüğü gibi, yanıtlar kavramsal açıdan çeşitlilik göstermiştir. Bazı yanıtlarda aynı yaştaki çocukların doğal olarak aynı kavramlarda bulunduğu, bazı yanıtlarda ise kişisel (imgelem gücü, yaratıcılık) ve çevresel olarak ya da cinsiyetlerin ilgi alanlarına bağlı olarak büyük farklılıklar gözlenmiştir.

Bu araştırmada çocukların verdikleri yanıtlar anaokulu eğitimcileri tarafından bire bir kaleme alınmıştır. Bu tür bir çalışmada çocukların yanıtlarının ses kaydedici ile toplanması olası düzeltmelerin önüne geçilmesi açısından önem taşımaktadır. Benzer bir çalışma yapmayı düşünen araştırmacılara ses ve görüntü kaydedici ile veri toplamaları çocukların dil dışı tepkilerini de gözleme olanağı sağlaması nedeniyle önerilmektedir.

5. KAYNAKLAR

- Bayraktar, N., Yaşar, F. Ö. (2005). İlköğretim I. kademe V. sınıfta deyim öğretimine ilişkin uygulamalar ve deyim öğretimine yeni bir yaklaşım. *TÖMER Dil Dergisi*, 127, 7-19.
- Berko Gleason, J. (1993). *The development of language*. New York: Macmillan.
- Charles, C. M. (2000). *Öğretmenler İçin Piaget İlkeleri* (3. bs.). (Çev.: Gülten Ülgen). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Collier, V. P. (1992). The Canadian bilingual immersion debate: A synthesis of research findings. *Studies in Second Language Acquisition*, 14(1), 87-97.
- Evart-Chmielniski, E. (1955). L'exclusivisme personnel. Le personnalisme, son conditionnement. *Enfance*, 8(1), 1-32.
- Korkut, E. (2004). *Pour apprendre une langue étrangère (FLE)*. Ankara : Pegem Yayıncılık.
- Leroy-Boussion, A. (1971). Maturité mentale et apprentissage de la lecture. *Enfance*, 24(3), 153-208.
- Loughland, T., Reid, A. ve Petocz, P. (2002). Young people's conceptions of environment: A phenomenographic analysis. *Environmental Education Research*, 8(2), 187-197.
- Loughland, T., Reid, A., Walker, K. ve Petocz, P. (2003). Factors influencing young people's conceptions of environment. *Environmental Education Research*, 9(1), 3-20.
- Moreau, M.L., Richelle, M. (1997). *L'acquisition du langage*. (5. bs.). Bruxelles: Mardaga.
- Morgenstern A., Parisse C. (2013). Premières formes de conditionnel chez l'enfant. *Faits de la langues*, 40, 219-223.
- Stark, R. E. (1978). Features of infant sounds: The emergence of cooing. *Journal of Child Language*, 5, 379-390. doi: 10.1017/S0305000900002051.
- Taşkın, Ö. ve Şahin, B. (2008). Çevre kavramı ve altı yaş okul öncesi çocuklar. *Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(23), 1-14.
- Üstün, E., ve Akman, B. (2003). Üç yaş grubu çocuklarda kavram gelişimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi [Hacettepe University Journal of Education]*, 24, 137-141.

Extended Abstract

The process of language acquisition in children has been researched in many fields, especially within linguistics and psychology. In prelinguistic phase and its subsequent, linguistic period, children show a significantly rapid development of language and in 5-6-year-old children native language communication skills are acquired and prominently developed. These children are at a stage where they have to a great extent grasped the phonetic, syntactic and the overall structure of their mother tongue and have reached to a level in which transition to the written language is possible. The aim of this study is to determine the language proficiency of the mother tongue (Turkish) in 5-6-year old pre-school children.

The corpus of this study is based on elicited sentences from year-long, thematic activities of 5-6-year-old children studying in a kindergarten in Ankara during 2011-2012 academic year. During this elicitation activity, the teachers directed a question to each kid around a different theme each month and the responses of the children have been examined. Each student has been separated from their groups

while answering the questions so as to prevent the others from hearing each others' responses. The utterances produced by the students were not subject to any amendments, and each of them was noted down in the way produced by the kids. This research examines the responses of the students in this Kindergarten. Based on the responses of the students, the oral expression skills of 5-6-year-old kindergarten kids have been investigated from a linguistic and conceptual viewpoint, and these responses have been evaluated separately for each question, drawing upon the number of the respondents.

Linguistic competence of pre-school children shows variation based on the family related, environmental, and individual differences. In this research, apart from the similarities among 5-6-year-old kids, differences have also been observed in terms of language competence. One of the significant findings is that the structure of the questions in our corpus manipulates the responses provided by the students. It is important to see that although a variety of interrogative adverbs have been used in the questions, the learners generally provided accurate answers, which illustrates their language development. It has also been observed that the questions posed to the students display conceptual variation. One can claim that the variation observed within the responses of the children is a result of family and environment related factors, in addition to gender-based differences.

It is well known that 5-6-year-old kids complete the process of native language acquisition to a great extent. These kids, who had grasped the structure and syntax of their language, enter to a phase when the transition to writing is possible. Children that come from different environments and family backgrounds may display differing range of linguistic and conceptual developmental levels, also considering the impact of environmental factors. In addition to these differences, gender-based conceptual and developmental phases are also among the findings of the study

To conclude, the corpus that was examined showed significant findings on understanding language development, imagination, and creativity of 5-6-year-old children. As can be understood based on the responses given, these children, who have not yet developed literacy skills, have provided personal answers these questions, and have expressed themselves drawing on knowledge they acquired from their families, TV, fairytales, and the kindergarten. As can be understood from the tables that include the examined responses, the answers show conceptual variation. It was observed that some children naturally agree upon the same concepts, whereas some of the responses indicate that there might be differences based on individual (imagination and creativity), environmental, or gender-related interests.

Kaynakça Bilgisi

Aydın, B., (2014). 5-6 yaş grubu çocuklarda anadil kullanım düzeyi ve ifade becerisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi [Hacettepe University Journal of Education]*, 29(4), 16-27.

Citation Information

Aydın, B., (2014). Mother tongue proficiency and expression skills in 5-6-year-old children. [in Turkish]. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi [Hacettepe University Journal of Education]*, 29(4), 16-27.